

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 1/2019

Aika 12.2.2019, klo 13.00–16.00

Paikka Sisäministeriön kokouskeskus, Kirkkokatu 12, kokoushuone Katariina

Pöytäkirja

Paikalla Jäsenet ja (varajäsenet)

Puheenjohtaja Mika Leppinen

~~Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson~~

Koiratoiminta

~~Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry~~

~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto

~~(Mari Vainionpää)~~

Hevostoiminta

Reija Junkkari, Hippos ry

~~(Katja Hautala)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Jarmo Perälä

~~(Markku Varjo)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

~~(Tarja Koistinen, Luonnonvarakeskus) ?? pääsikä langoille?~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

Sari Salminen

~~(Marjukka Anttila)~~

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomais

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

~~(Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Marika Melamies

~~(Suvi Heinola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Päivi Tiitinen

~~(Harri Ahokas)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

~~(Santori Pionimäki)~~

Pysyvä asiantuntija

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.
2. Paikalla oli 10 jäsentä ja 5 varajäsentä. Kokous oli päätösvaltainen.
3. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
4. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että ympäristövaliokunta on käsitellyt eläinten hyvinvointilakia ja antanut siitä lausuntonsa. Seuraavaksi lakiehdotusta käsittelee perustuslakivaliokunta.

EU:n eläinten hyvinvointifoorumissa jäsenvaltiot ja järjestöt ovat etsineet keinoja pentutehtailun kitkemiseksi. Koirien kaupallisesta kuljetuksesta, eläinten verkkokaupasta ja koirien sosiaalistamisen valvomisesta on tulossa ohjeita ja kannanottoja.

Ministeriössä on pohdittu keinoja, joilla voitaisiin paremmin puuttua laittomaan pentukauppaan. Neuvottelukunnalta pyydetään arviota, voisiko verkkokauppa-alustoilta vaatia itsesääntelyä tai vastuullisen eläinkaupan sääntelyä, ja neuvottelukunta totesi auttavansa ministeriötä mielellään. Muualla Euroopassa on esimerkkejä itsesääntelystä verkkokaupassa: esimerkiksi eläinten iästä, tunnistusmerkinnästä tai emästä voidaan edellyttää annettavaksi tietoja kaupanteon yhteydessä; myyjiltä voidaan vaatia vahva tunnistautuminen; kaupallisten myyjien täytyy olla rekisteröityneitä viranomaisrekistereihin (tätä edellytetään myös Suomessa). Ulkomaisilla eläinsuojelujärjestöillä on käytössä myös listoja hyvän verkkokaupan ominaisuuksista ja/tai vaatimuksista, ja joissain jäsenvaltioissa näitä on viety lainsäädäntöönkin.

Puheenjohtaja kysyi, tunsiko neuvottelukunta (taustaryhmät) saaneensa ääntänsä kuuluviin eläinten hyvinvointilain valiokuntakäsittelyssä: tulivatko pääkohdat näkyviin valiokuntien lausunnoissa tai itse lakiesityksessä lausuntokierroksen jälkeen? SEY totesi lakiesitykseen ja etenkin ympäristövaliokunnan lausuntoon kirjatun useita sen esittämiä näkökohtia. Neuvottelukunnan jäseniä oli kuultu muun muassa eläinlääkärien roolista eläinsuojeluvalvonnassa.

5. Luonnos kannanotoksi eläinten verkkokaupasta päätettiin jättää pöydälle kun kuultiin, että ministeriö pyytää neuvottelukunnalta kannanottoa verkkokaupan itsesääntelyn aloitteeksi. Konkreettisina huomioina luonnokseen on toistaiseksi esitetty, ettei sen ole syytä rajautua pelkästään kuluttajien väliseen kauppaan, vaan lausunnon tulisi koskea myös eläinkauppiaita, kasvattajia ja muita eläinten kanssa toimivia. Lausuntopohjaan tehtiin muutamia pieniä muutoksia ja pohja jätettiin odottamaan ministeriön yhteydenottoa ja tarkempaa tehtävänantoa.
6. Neuvottelukunta keskusteli eläinsuojelurikoksista ja niiden rangaistustasosta. Eläintenpitokieltojen valvonnasta ja niiden rikkomisen kriminalisoinnista on ehdotettu maksimirangaistusta nostettavaksi (puoleen vuoteen vankeutta), jotta maksimi mahdollistaisi poliisin pääsyn kotirauhan piiriin tarkastamaan tilanteen. Tätä on myös ehdotettu maa- ja metsätalousvaliokunnalle lakiuudistuksen kuulemistilaisuudessa. Eläintenpitokieltojen tarkistamista esimerkiksi auton rekisterinumeron perusteella ollaan nyt mahdollistamassa, mutta poliisilla ei silti ole tietoa siitä, onko kyseisellä henkilöllä eläimiä. Näin ollen poliisilla ei ole valtuuksia mennä kotirauhan piiriin tarkastamaan tilannetta. Maa- ja metsätalousvaliokunta ottanee asiaan kantaa.

Neuvottelukunta keskusteli rangaistusasteikon kohtuullisuudesta eläinsuojelurikosten kohdalla. Todettiin, että erilaisten tekojen vertailu keskenään ja saman maksimirangaistuksen määrittely eri rikoksille on haasteellista. Esimerkiksi törkeässä pahoinpitelyssä minimirangaistus on yksi, maksimirangaistus kymmenen vuotta vankeutta; törkeästä ryöstöstä minimirangaistus on kaksi vuotta. Näihin verrattuna eläinsuojelurikosten rangaistukset ovat lieviä. Ehdotettiin, että oikeampi taso törkeän eläinsuojelurikoksen rangaistukseksi voisi olla jossain törkeän pahoinpitelyn ja ryöstön välillä.

Neuvottelukunta totesi, että etiikan näkökulmasta tässä olisi tilaisuus nostaa eläimen arvoa ja asemaa keskusteluun. Eläinsuojelurikosten tuomiot vaihtelevat paljon ympäri Suomen. Samaan aikaan tehdyistä, lähestulkoon samoista teoista on annettu hyvin erilaisia rangaistuksia. Ongelma on sekä syyttäjä- että käräjäoikeuskohtainen: syyttäjien tietotaso aiemmista

vastaavista tapauksista vaihtelee, ja syyttäjän ja käräjätuomarin ei ole mahdollista tietää, miten vastaavissa tapauksissa on muualla Suomessa toimittu.

Eläinkaupan näkökulmasta todettiin, ettei kykyä ja resursseja havaita laiminlyöntejä eläinten hoidossa ja puuttua niihin ole tarpeeksi. Luonnosta ja eläimistä vieraantumista näkee niin lapsissa kuin aikuisissa, eikä eläinten kaltoin kohteluun haluta herkästi puuttua, kun sellaista havaitaan. Myös oman pesän liikaaminen on vaikea paikka, vaikka sellaiselle joskus olisikin tarvetta. Sosiaalisessa mediassa ongelmakohtat tulevat aiempaa herkemmin ilmi, mutta tiiviiden harrastajapiirien sisäinen eläinten epäasiallinen kohtelu voi jäädä ilmoittamatta. On myös tapauksia, joissa eläinsuojelurikkomus on niin pieni, ettei siihen käytännössä tartuta. Valvonnan näkökulmasta pienikin rikkomus kannattaa kirjata, sillä toistuessaan siitä voi tulla vakavakin tapaus.

Epäiltiin, onko poliisilla resursseja tutkia kaikki eläinlääkärien saati kansalaisten tekemät ilmoitukset. Poliisi kääntää kansalaisten ilmoitukset usein valvontaeläinlääkärille, joka tarkastaa tilanteen ja tarvittaessa tekee ilmoituksen poliisille. Aina kun lakia rikotaan, virkamiehen on tehtävä siitä poliisiasia. Poliisi voi kuitenkin itse päättää, lähteekö tutkimaan asiaa, syyttäjä voi päättää lähteekö syyttämään jne. Käytännössä lievät rikkomukset, jotka korjataan heti, jäävät yleensä ilmoittamatta, samoin tuottamuksellisuus vs. tahallisuus -harkinnan kautta tahattomiksi todetut lievät tapaukset. Virkamiehellä on aina velvollisuus neuvoa, ja sitä käytetään paljon tällaisissa tapauksissa. Todettiin, että kaikki tapaukset on kuitenkin syytä ilmoittaa poliisille, jotta ne tilastoituvat ja osoittavat näin tapauksiin puuttumisen tarpeen.

Neuvottelukunnan pohdinta siitä, voidaanko eläimiin kohdistuvan rikoksen ajatella olevan vähempiarvoinen kuin ihmiseen kohdistuvan, päätettiin siirtää seuraavaan kokouksen asialistalle. Neuvottelukunta keskustelee silloin aiheesta myöhemmin toimitettavan kannanottoluonnoksen pohjalta.

7. Muut asiat:

Eläinten hyvinvointikeskuksen (EHK) brändikyselyn tulokset käytiin lyhyesti läpi. EHK:lta toivottiin suurelle yleisölle suunnattua asiantuntijaluentoa, jolla käsiteltäisiin sosiaalisessa mediassa kiertäviä kotivideoita eläinten hassunnäköisestä käyttäytymisestä, ja käyttäytymisen todellista etologista taustaa ja merkitystä. Pohdittiin, voisiko neuvottelukunta järjestää tällaisen tilaisuuden, tai voitaisiinko aiheesta tehdä jonkinlainen ”opetusvideo”. Neuvottelukunta päätti konsultoida omia toimittajakontaktejaan asian edistämiseksi ja keskustelun herättämiseksi. Asiaan palataan seuraavassa kokouksessa.

Kuluttajaliiton vastuullista lemmikinhankintaa käsittelevä video on julkaistu YouTubessa Kuluttajaliiton kanavalla. Esimerkiksi rescuekoiria ei videolla suositella kokemattomille koiraihmisille. Kuluttajaliitolta toivottiin saatavan seuraavaan kokoukseen tietoa siitä, millaisia tapauksia kuluttajariitalautakunnassa on lemmikkieläinaiheista.

Helsingin poliisi ja eläinsuojeluvalvonta ovat tarkastaneet epäillyn koirasusien pitopaikan kuuden poliisipartion voimin. Tarkastuksessa löydettyjen koirasusien lopettamista on paheksuttu, ja aihe herättää edelleen suuria intohimoja. Koirasusien kasvattajia on Suomessa yllättävän paljon.

Kissaliitto järjestää maaliskuussa rotuyhdistyksille seminaarin, jossa kannustetaan tekemään kaikille kissaroduille kasvatuksen tavoiteohjelmat. Niitä ei kaikilla roduilla vielä ole, mutta rotustandardeissa otetaan kantaa esimerkiksi purentavirheisiin, ihon ryppyisyyteen ja kaljuuteen, villikissarotuihin jne. Tavoiteohjelmatyöllä on tarkoitus vastata tulevan jalostusasetuksen vaatimuksiin.

Suomen Koirankasvattajat SuKoKa ry järjestää kasvattajapäivät helmikuussa. Neuvottelukunta lähetti terveisiä, että on kasvattajan vastuulla harkita, kenelle, millaiseen perheeseen ja minkä rotuisen koiran voi myydä.

Ruokavirastossa ja ministeriössä keskustellaan koirien jalostuskysymyksistä. Joissain Tietyissä tilanteissa myynti- ja ostovalintoja toivotaan mietittävän tarkemmin eläinten hyvinvoinnin kannalta, jotta viranomaisen ei tarvitsisi niihin jälkikäteen puuttua. Myyjältä, ostajalta ja kasvattajalta toivotaan suurempaa vastuunkantoa jalostusvalinnoissa. Myös kissojen

hyvinvointiin halutaan vaikuttaa, mutta on epäselvää, mitkä ovat viranomaisten vaikutusmahdollisuudet ohjaamisen ja valistamisen näkökulmista.

Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto SEEL ry on viettänyt viime aikoina hiljaiseloa; herpetologisen yhdistyksen alueellinen toiminta sen sijaan on ollut vilkasta. Kyiden omatoiminen kasvattaminen on ilmiö, johon olisi tarpeen puuttua: kyytiä kerätään luonnosta, populaatioita sekoitellaan ja päästetään lisääntymisen jälkeen takaisin luontoon. Uudessa eläinten hyvinvointilaissa säädettäisiin, ettei mitään selkärankaista eläintä saa ottaa luonnosta; voimassa olevassa laissa kielletään vain nisäkkäiden ja lintujen ottaminen luonnosta.

Eläinlääkärilehden kirjoitus ”Ajatuksia kokemuksesta – mikä on väärää, mikä oikeaa hoitoa?” ja eläinten hammasterveys on nostattanut keskustelua: jos esimerkiksi kunnaneläinlääkärille tuodaan pahoista suun terveyden ongelmista kärsivä koira, voiko koiralta poistaa hampaan ilman röntgenkuvausta, vai onko otettava kalliit kuvat ja varmistettava, ettei leukaan jää ongelmia aiheuttavia irtopaloja?

8. Keskustelu lemmikinottamisen kynnyksen nostosta ja lemmikinpidon kustannuksista päätettiin siirtää seuraavaan tai sitä seuraavaan kokoukseen.
9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.20.